

Juridisk Q/A i forbindelse med kommunalbestyrelsernes konstituering (KRV25)

Spørgsmål og svar er udarbejdet på grundlag af henvendelser, som ministeriet har besvaret om konstituering i forbindelse med tidligere valg. Der er derfor ikke tale om en samlet gennemgang af reglerne om konstitueringen. Og derfor vedrører de fleste spørgsmål og svar den kommunale konstituering. Svarene er dog i meget vidt omfang også gældende for den regionale konstituering, medmindre andet følger af den særlige regulering, der gælder for regioner. For så vidt angår den særlige regulering, der gælder for regionerne, henvises til ministeriets Q/A for regionsrådene.

Oversigt over spørgsmål

Konstitueringsaftaler m.v.

1. Er en konstitueringsaftale juridisk bindende?
2. Skal en konstitueringsaftale vedtages på det konstituerende møde?
3. Kan der laves en aftale om delt borgmesterperiode?

Hvordan er kandidaterne/partierne bundet ved konstitueringen?

4. Kan et nyvalgt kommunalbestyrelsesmedlem skifte parti?
5. Kan et kommunalbestyrelsesmedlem vælge at støtte et andet parti eller en anden liste?
6. Kan et parti udpege nye medlemmer af kommunalbestyrelsen i stedet for nyvalgte, der forlader partiet?
7. Hvorledes udpeges stedfortræderen, hvis et medlem forlader partiet?

Indkaldelse til og tidspunkt for afholdelse af det konstituerende møde

8. Hvem skal indkalde til det konstituerende møde?
9. Hvem fastsætter tid og sted for det konstituerende møde?
10. Kan der gives fuldmagt til, at en anden end det længstsiddende medlem kan indkalde til det konstituerende møde?
11. Hvornår skal det konstituerende møde finde sted?
12. Kan mødedatoen for et allerede lovligt varslet konstituerende møde ændres?
13. Skal tidspunktet for det konstituerende møde offentliggøres?

Konstitueringen sker på grundlag af kommunens styrelsesvedtægt

14. Hvilken styrelsesvedtægt danner grundlag for den nyvalgte kommunalbestyrelses konstituering?
15. Kan den afgående kommunalbestyrelse vedtage en ny styrelsesvedtægt efter valget, men inden det konstituerende møde, således at den nye kommunalbestyrelse kan konstituere sig i henhold til denne?

16. Kan den nyvalgte kommunalbestyrelse konstituere sig i overensstemmelse med en endnu ikke vedtaget styrelsesvedtægt?
17. Kan den nyvalgte kommunalbestyrelse træffe beslutning om en ny udvalgsstruktur på det konstituerende møde?

Emner, der kan behandles på det konstituerende møde

18. Hvilke emner behandler kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde?
19. Hvornår og hvordan foregår valg af formand og eventuel næstformand i de stående udvalg?

Mulighed for at suspendere (udsætte) eller opdele det konstituerende møde

20. Kan det konstituerende møde suspenderes (udsættes)?
21. Hvordan besluttet det at suspendere (udsætte) det konstituerende møde?
22. Kan det konstituerende møde suspenderes (udsættes) midt i afstemningen om valg af borgmester og viceborgmester?
23. Kan man på forhånd planlægge, at det konstituerende møde opdeles på to møder?

Valg- og afstemningsregler

Generelt

24. Stemmes der om én samlet konstituering på det konstituerende møde?

Valg af borgmester sker ved flertalsvalg

25. Hvordan foregår valget af borgmesteren?
26. Skal der ved valg af borgmester i 3. afstemningsrunde være et flertal af de tilstedeværende medlemmer (som ved 1. og 2. afstemningsrunde) eller et flertal af de afgivne stemmer for den valgte kandidat?
27. Hvem skal lede valget af borgmesteren, hvis det længstsiddende medlem har forfald?
28. Bliver den kandidat, der har opnået flest personlige stemmer, borgmester?
29. Er der regler om afstemningsrækkefølgen i tilfælde, hvor der er flere borgmesterkandidater?
30. Kan valget af borgmesteren foretages ved skriftlig – ikke hemmelig – afstemning i tilfælde, hvor der er flere borgmesterkandidater?

Valg til Økonomiudvalg og stående udvalg sker ved forholdstalsvalg

31. Hvordan foregår valget af medlemmerne af økonomiudvalget og de stående udvalg?
32. Hvordan medregnes borgmesterens plads i økonomiudvalget?
33. Har en valggruppe ret til minimum én plads i ét udvalg?

Valggrupper

34. Hvornår og hvordan skal valggrupperne anmeldes?
35. Er det de samme valggrupper, der gælder ved alle valg?
36. Hvordan afgøres uenigheder i en valggruppe ved konstitueringen?

Omfordeling og supplerings af udvalgspladser i stående udvalg (§ 27)

37. Hvornår finder lov om kommunernes styrelse § 27 om omfordeling af udvalgspladser anvendelse?
38. Hvornår skal der fremsættes krav om omfordeling af udvalgspladser i stående udvalg efter lov om kommunernes styrelse § 27?
39. Kan den gruppe, som får tildelt pladser efter lov om kommunernes styrelse § 27, selv vælge, i hvilke stående udvalg gruppen vil have plads?

40. *Hvornår er der mulighed for, at en gruppe kan få en overtallig plads i et stående udvalg (suppleringsreglen)?*

Fravigelse af forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode)

41. *Kan man fravige forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode)?*
42. *Indebærer kravet om enighed om fravigelse af forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode), at denne ikke vil kunne fraviges ved flertalsbeslutning?*
43. *Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at fravige forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) ved fordeling af udvalgspladser, gælder der så nogen krav til den fordelingsmetode, der anvendes i stedet for?*
44. *Kan kommunalbestyrelsen beslutte, at alle partier skal være repræsenteret i økonomiudvalget?*

Lodtrækning

45. *Hvornår anvendes lodtrækning?*
46. *Hvilke regler gælder for lodtrækning?*
47. *Hvis der er to eller flere valggrupper, der efter forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) er berettigede til den sidste plads i flere stående udvalg, fordi deres kvotienter er lige store, hvordan afgøres det så, hvem der får pladserne?*

Valg til andre udvalg, råd og nævn m.v. hvori kommunalbestyrelsen efter andre bestemmelser skal være repræsenteret

48. *Hvordan foretages valg til andre udvalg, råd og nævn m.v. hvori kommunalbestyrelsen efter andre bestemmelser skal være repræsenteret?*
49. *Kan kommunalbestyrelsen beslutte, at valg af flere medlemmer til et enkelt udvalg, råd, nævn eller lignende ikke skal foretages efter forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode)?*
50. *Hvordan skal et valg gennemføres, når der skal vælges 2 medlemmer og 2 suppleanter for disse?*
51. *Hvordan foretager kommunalbestyrelsen indstillinger til andre udvalg, råd og nævn m.v., hvortil kommunalbestyrelsen efter andre bestemmelser skal indstille medlemmer?*

Valgene gælder for kommunalbestyrelsens funktionsperiode

52. *Kan kommunalbestyrelsen i valgperioden afsætte en borgmester, hvis vedkommende ikke længere har flertal?*

Konstitueringsaftaler m.v.

1. Er en konstitueringsaftale juridisk bindende?

Svar:

Nej, en konstitueringsaftale er ikke juridisk bindende og kan ikke håndhæves. Kommunalbestyrelsens konstituering sker på det konstituerende møde.

Uddybende kan oplyses følgende om, hvad en konstitueringsaftale er, og hvad den typisk indeholder:

Den politiske proces og den efterfølgende konstitueringsaftale er ikke reguleret i lov om kommunernes styrelse, men er en rent politisk proces, der typisk resulterer i en aftale mellem de involverede partier. Aftalen er ikke juridisk bindende. Formålet med konstitueringsaftalen er blandt andet at fordele de politiske poster og fastlægge overordnede politiske mål for valgperioden. Aftalen kan vedrøre spørgsmål om valg af borgmester og viceborgmester, fordeling af udvalgsformandsposter, principper for politisk samarbejde samt eventuelle politiske fokusområder og tidsrammer for opfølgning.

Konstitueringsaftalen offentliggøres som regel gennem en pressemeddelelse eller en underskrevet erklæring. Det er politikerne selv, der udarbejder aftalen, mens forvaltningen alene må bistå med nedskrivning eller renskrivning, men ikke med selve indholdet.

2. Skal en konstitueringsaftale vedtages på det konstituerende møde?

Svar:

En konstitueringsaftale er ikke juridisk bindende og kan ikke håndhæves, og en sådan aftale kan dermed heller ikke vedtages på det konstituerende møde. Selve konstitueringen består i at foretage en række valg i henhold til bestemmelserne herom i lov om kommunernes styrelse. Ved disse valg er kommunalbestyrelsesmedlemmerne alene bundet af deres egen overbevisning og ikke af en eventuelt indgået konstitueringsaftale.

Kommunen har af samme grund ikke pligt til at offentliggøre en konstitueringsaftale, men der vil ikke være noget i vejen for, at kommunen for at informere sine borgere offentliggør en konstitueringsaftale, så længe der samtidig informeres om, at aftalen ikke er juridisk bindende, idet konstitueringerne sker på kommunalbestyrelsens konstituerende møde.

3. Kan der laves en aftale om delt borgmesterperiode?

Svar:

En aftale om at dele borgmesterposten i valgperioden vil ikke være juridisk forpligtende for nogen og vil ikke kunne håndhæves – heller ikke selv om borgmesteren har tiltrådt den. Det skyldes, at valget af borgmester har virkning for funktionsperioden, jf. § 6, stk. 6, i lov om kommunernes styrelse. Der kan derfor ikke ved valget af borgmesteren med bindende virkning aftales, at borgmesteren skal fratræde på et tidspunkt i løbet af valgperioden. En aftale eller en beslutning om delt borgmesterperiode vil således være uvirksom.

Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage borgmesteren for borgmesterhvervet for resten af funktionsperioden i henhold til § 7, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. En henvisning til en indgået aftale om tidsbegrænsning af borgmesterens valgperiode er ikke i sig selv en rimelig grund til at fritage borgmesteren for dennes hverv. Det forhold, at der foreligger en sådan aftale, kan omvendt ikke i sig selv afskære kommunalbestyrelsen fra af andre grunde at imødekomme en ansøgning om fritagelse for borgmesterhvervet.

Derudover kan det heller ikke med bindende virkning for medlemmerne aftales, hvem de skal stemme på ved et nyt borgmestervalg, hvis borgmesteren skulle blive fritaget for hvervet i løbet af valgperioden.

Se resumédatabasen 91.1.3 og 04.1.1 og den kommenterede styrelseslov side 139 og 141.

For så vidt angår muligheden for at afsætte en borgmester i valgperioden henvises til svaret på spørgsmål 52.

Hvordan er kandidaterne/partierne bundet ved konstitueringen?

4. Kan et nyvalgt kommunalbestyrelsesmedlem skifte parti?

Svar:

Ja, det er et grundlæggende princip, at kommunalbestyrelsesmedlemmer alene er bundet af deres egen overbevisning og ikke ved nogen forskrift fra deres vælgere. Et kommunalbestyrelsesmedlem kan derfor såvel umiddelbart efter valget som i løbet af valgperioden skifte fra et parti eller en liste til et andet parti eller en anden liste. Kommunalbestyrelsesmedlemmet kan også vælge at blive løsgænger i kommunalbestyrelsen.

5. Kan et kommunalbestyrelsesmedlem vælge at støtte et andet parti eller en anden liste?

Svar:

Der er intet i vejen for, at et nyvalgt medlem af en kommunalbestyrelse stemmer på en anden borgmesterkandidat og/eller indgår i valggruppe med andre kommunalbestyrelsesmedlemmer (partier eller lister) end dem, som de øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer fra vedkommende parti eller liste støtter. Det er efter loven de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer og ikke partierne eller listerne, der tilkendegiver, hvilken valggruppe de vil tilhøre ved det pågældende valg.

6. Kan et parti udpege nye medlemmer af kommunalbestyrelsen, hvis et medlem forlader partiet?

Svar:

Nej. Det er et grundlæggende princip, at kommunalbestyrelsesmedlemmer alene er bundet af deres egen overbevisning og ikke ved nogen forskrift fra deres vælgere. Et kommunalbestyrelsesmedlem er valgt for hele valgperioden, medmindre medlemmet mister sin valgbarhed eller opnår fritagelse for medlemskabet. Det er uden betydning for et medlems valgbarhed, at medlemmet forlader det parti, på hvis kandidatliste den pågældende er blevet indvalgt i kommunalbestyrelsen.

7. Hvorledes udpeges stedfortræderen, hvis et medlem forlader partiet?

Mister medlemmet sin valgbarhed, opnår medlemmet fritagelse for medlemskabet, eller har medlemmet forfald i en sådan periode, at der skal indkaldes en stedfortræder, indkaldes stedfortræderen fra stedfortræderlisten på den kandidatliste, som medlemmet er valgt på. Dette sker i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunale og regionale valg. Dette gælder, uanset om medlemmet har forladt partiet.

Indkaldelse til og tidspunkt for afholdelse af det konstituerende møde

8. Hvem skal indkalde til det konstituerende møde?

Svar:

Det er det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, det ældste af disse, der skal indkalde til det konstituerende møde. Det følger af § 6, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Bestemmelsen skal forstås sådan, at det medlem, der indkalder, er det længstsidende af de medlemmer, der er valgt til den nyvalgte kommunalbestyrelse.

Der er praksis for, at også medlemskab af kommunalbestyrelsen i en tidligere kommune, der helt eller delvis er sammenlagt med vedkommende kommune, medregnes ved beregningen af hvilket medlem, der længst

har været medlem af kommunalbestyrelsen. Det er det samlede tidsrum for medlemskab af kommunalbestyrelsen, som er afgørende. Det gælder, selv om tidsrummet er afbrudt af perioder, hvor den pågældende ikke har været medlem af kommunalbestyrelsen. Se resumédata-basen 09.1.2.

Har to medlemmer af kommunalbestyrelsen siddet lige længe, og har de to medlemmer samme fødselsdag, må spørgsmålet afgøres ved lodtrækning.

9. Hvem fastsætter tid og sted for det konstituerende møde?

Svar:

Lov om kommunernes styrelse indeholder ingen særskilt bestemmelse om, hvem der fastsætter tid og sted for det konstituerende møde.

Bestemmelsen i § 6, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse skal imidlertid forstås således, at det medlem, som indkalder til det konstituerende møde, også fastsætter tidspunktet for det konstituerende mødes afholdelse. Medlemmet har ret til forvaltningens betjening i forbindelse med disse opgaver, herunder f.eks. med henblik på en koordinering af mødet i forhold til den øvrige mødeaktivitet i kommunen. Se resumédata-basen 21.1.5.

Har den afgående kommunalbestyrelse i sin mødeplan for 2025 sat det konstituerende møde ind som en del af kalenderen, er der ikke noget i vejen for at følge den afgående kommunalbestyrelses beslutning, men det medlem, der indkalder til det konstituerende møde, er ikke forpligtet til at gøre det.

Af hensyn til mødepligten for de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer bør det undgås at afholde det konstituerende møde en lørdag eller søndag, medmindre det er nødvendigt for at nå tidsfristerne for afholdelse af et konstituerende møde.

Der bør indkaldes til et konstituerende møde med samme varsel som det, der efter lov om kommunernes styrelse gælder for andre kommunalbestyrelsesmøder, dvs. dagsordenen bør udsendes 4 hverdage før mødet.

Et konstituerende møde er offentligt, jf. § 10 i lov om kommunernes styrelse.

10. Kan der gives fuldmagt til, at en anden end det længstsiddende medlem kan indkalde til det konstituerende møde?

Svar:

Nej, det er fastsat udtrykkeligt i lov om kommunernes styrelse (§ 6, stk. 1, 2. pkt.), at det er det længstsiddende kommunalbestyrelsesmedlem, der skal indkalde til det konstituerende møde. Det er endvidere fastsat, at valget af kommunalbestyrelsens formand (borgmester) ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet (§ 6, stk. 2, 2. pkt.).

11. Hvornår skal det konstituerende møde finde sted?

Svar:

Den nyvalgte kommunalbestyrelse skal afholde sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i valgåret. Det følger af § 6, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Mødet må dog ikke afholdes, før den afgående kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om eventuelle valgklager og anmodninger fra de nyvalgte medlemmer om fritagelse for at modtage hvervet.

Fristen betyder, at det konstituerende møde tidligst kan holdes den 1. december. Fristen betyder desuden, at det konstituerende møde skal være afsluttet senest ved udgangen af den 15. december.

12. Kan mødedatoen for et allerede lovligt varslet konstituerende møde ændres?

Svar:

Et indkaldt møde kan kun udskydes af den nyvalgte kommunalbestyrelse ved en flertalsbeslutning.

Det ligger heri, at når det længstsiddende medlem har indkaldt til det konstituerende møde, kan vedkommende ikke ændre tidspunktet eller datoen for mødet. Først når mødet er indkaldt, kan den nyvalgte kommunalbestyrelse beslutte at udskyde eller suspendere (resten af) mødet.

Se svar på spørgsmål 20-23 om muligheden for at suspendere (udsætte) eller opdele det konstituerende møde.

Det konstituerende møde skal, uanset om mødet suspenderes (udsættes) eller opdeles, fortsat være afsluttet senest ved udgangen af den 15. december.

13. Skal tidspunktet for det konstituerende møde offentliggøres?

Svar:

Ja. Offentligheden skal have meddelelse om tid og sted for afholdelsen af det konstituerende møde.

Konstitueringen sker på grundlag af kommunens styrelsesvedtægt

14. Hvilken styrelsesvedtægt danner grundlag for den nyvalgte kommunalbestyrelses konstituering?

Svar:

Den nyvalgte kommunalbestyrelse skal konstituere sig i overensstemmelse med den styrelsesvedtægt og dermed den udvalgsstruktur, som vil være gældende ved begyndelsen af kommunalbestyrelsens funktionsperiode, altså pr. 1. januar 2026.

Den styrelsesvedtægt, som danner grundlag for konstitueringen, skal endvidere være gyldigt vedtaget på konstitueringstidspunktet. Det vil sige, at styrelsesvedtægten på tidspunktet for det konstituerende møde skal være vedtaget af en fungerende kommunalbestyrelse (den afgående eller en tidligere kommunalbestyrelse) ved to behandlinger med mindst 6 dages mellemrum, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

Kravet om seks dages mellemrum mellem kommunalbestyrelsens 1. og 2. behandling af styrelsesvedtægten medfører, at 2. behandlingen tidligst kan ske ugedagen efter afslutning af 1. behandlingen. Se den kommenterede styrelseslov side 111 og resumédatabasen 17.8.4. Dvs. afholdes 1. behandlingen onsdag den 26. november, må 2. behandlingen tidligst afholdes onsdagen i den følgende uge den 3. december.

Den nyvalgte kommunalbestyrelse, hvis funktionsperiode først starter den 1. januar, kan ikke ændre styrelsesvedtægten på sit konstituerende møde.

15. Kan den afgående kommunalbestyrelse vedtage en ny styrelsesvedtægt efter valget, men inden det konstituerende møde, således at den nye kommunalbestyrelse kan konstituere sig i henhold til denne?

Svar:

Den afgående kommunalbestyrelse må gerne vedtage en ny styrelsesvedtægt efter afholdelsen af valget til den nye kommunalbestyrelse, men inden den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde.

Vedtagelsen af styrelsesvedtægten skal ske ved to behandlinger med mindst seks dages mellemrum, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Se om denne frist svaret på spørgsmål 14 om, hvilken styrelsesvedtægt der danner grundlag for den nyvalgte kommunalbestyrelses konstituering.

Vedtagelsen af den nye styrelsesvedtægt må ikke være usaglig, dvs. være båret af et ønske om at reducere et eller flere kommunalbestyrelsesmedlemmers eller grupperes politiske indflydelse i udvalgene.

16. Kan den nyvalgte kommunalbestyrelse konstituere sig i overensstemmelse med en endnu ikke vedtaget styrelsesvedtægt?

Svar:

Nej. Konstitueringen skal ske på grundlag af en gyldigt vedtaget styrelsesvedtægt af en fungerende kommunalbestyrelse. Den nyvalgte kommunalbestyrelse kan dermed ikke på det konstituerende møde konstituere sig på grundlag af en forventet ændring af styrelsesvedtægten, der på tidspunktet for det konstituerende møde endnu ikke er endeligt vedtaget ved 2. behandlingen af den fungerende (afgående) kommunalbestyrelse. Den nyvalgte kommunalbestyrelse kan heller ikke selv i denne situation 2. behandle en ændring af styrelsesvedtægten, jf. svaret på spørgsmål 17 om, hvorvidt den nyvalgte kommunalbestyrelse kan træffe beslutning om en ny udvalgsstruktur på det konstituerende møde.

17. Kan den nyvalgte kommunalbestyrelse træffe beslutning om en ny udvalgsstruktur på det konstituerende møde?

Svar:

Den nyvalgte kommunalbestyrelse kan ikke træffe beslutning om at ændre styrelsesvedtægten og udvalgsstrukturen på det konstituerende møde. Den nyvalgte kommunalbestyrelse er først en fungerende kommunalbestyrelse pr. 1. januar 2026.

Emner, der kan behandles på det konstituerende møde

18. Hvilke emner behandler kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde?

Svar:

- Valg af formand og næstformand(-mænd), jf. § 6, stk. 2, 4 og 5, i lov om kommunernes styrelse.
- Valg af medlemmer af økonomiudvalg, jf. § 17, stk. 1 og 3, i lov om kommunernes styrelse.
- Valg af medlemmer til stående udvalg, jf. § 17, stk. 1 og 3, i lov om kommunernes styrelse.
- Valg af medlemmer til andre udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen skal være repræsenteret i henhold til andre bestemmelser, jf. § 17, stk. 2 og 3, i lov om kommunernes styrelse. Andre bestemmelser kan være love og vedtægter m.v. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor det fremgår af foreningens vedtægter, at der i foreningens bestyrelse skal sidde et (kommunalbestyrelses-)medlem udpeget af kommunalbestyrelsen. Det vil sige valg til alle hvert, hvor kommunalbestyrelsens repræsentation ikke udelukkende beror på kommunalbestyrelsens egen beslutning.
- Indstillinger af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen skal være repræsenteret i henhold til andre bestemmelser, jf. § 17, stk. 2 og 3, i lov om kommunernes styrelse. Det vil sige indstillinger til alle hvert, hvor kommunalbestyrelsens pligt til at indstille ikke udelukkende beror på kommunalbestyrelsens egen beslutning.

Ovennævnte valg og indstillinger *skal* foretages på det konstituerende møde.

Hvis der er *enighed* i kommunalbestyrelsen herom, kan der dog også på det konstituerende møde foretages valg og indstillinger til udvalg m.v., hvor kommunalbestyrelsens repræsentation henholdsvis indstilling alene beror på kommunalbestyrelsens egen beslutning, dvs. udvalg m.v., der er nedsat af kommunalbestyrelsen selv, eller som kommunalbestyrelsen kan beslutte at trække sig ud af. Se resumédata-basen 98.1.8.

Herudover kan der på det konstituerende møde træffes beslutning om vederlæggelse af viceborgmesteren/viceborgmestrene.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere på det konstituerende møde træffe beslutning om mødeplan for funktionsperiodens første år samt fordeling af udvalgsvederlag mellem de enkelte udvalg, hvis der er enighed herom.

19. Hvornår og hvordan foregår valg af formand og eventuel næstformand i de stående udvalg?

Svar:

Dette sker ikke på det konstituerende møde. De stående udvalg vælger selv deres formand, jf. § 22, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Valg af formand og eventuel næstformand sker ved flertalsvalg i udvalget, medmindre der i udvalget er enighed om andet, jf. § 20, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Udvalgsformænd kan til enhver tid afsættes af et flertal i udvalget. Det gælder, uanset om udvalgsformandsposterne er blevet fordelt som led i den politiske konstitueringsaftale, der ikke er juridisk bindende.

Der er ikke hjemmel til, at stående udvalg afholder konstituerende møde før funktionsperiodens begyndelse, og der er ikke mødepligt for udvalgets medlemmer. Et eventuelt møde inden den 1. januar vil dog ikke være ulovligt, og udvalget vil godt kunne vælge formand og næstformand på et møde inden den 1. januar, hvis ingen af udvalgets medlemmer protesterer herimod. Se den kommenterede styrelseslov side 453.

Mulighed for at suspendere (udsætte) eller opdele det konstituerende møde

20. Kan det konstituerende møde suspenderes (udsættes)?

Svar:

Ja, det konstituerende møde kan – ligesom andre møder i kommunalbestyrelsen – suspenderes og fordeles over flere (del)møder. Det konstituerende møde skal blot være afsluttet senest ved udgangen af den 15. december, jf. fristen i § 6, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Der er altså ikke mulighed for – hvis et møde deles op i flere møder – at konstitueringen kan afsluttes senere end den 15. december.

Der er således ikke noget i vejen for, at det konstituerende møde suspenderes efter f.eks. valg af formand og næstformand (eller næstformænd) f.eks. med henblik på, at der skal anmeldes andre valggrupper og/eller foretages en ændret fordeling af pladserne i økonomiudvalg og stående udvalg end den, der var forudsat inden mødet. Anmeldelsen af valggrupper til valgene til økonomiudvalg og stående udvalg skal foretages forud for valgene, men ikke nødvendigvis forud for mødet. Der skal foretages samme gruppeanmeldelse ved valg til økonomiudvalg og stående udvalg, jf. § 24, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

En beslutning om at suspendere dele af det konstituerende møde til et senere tidspunkt indebærer ikke, at der er tale om et nyt møde, men alene at mødet suspenderes i nogle timer eller til en anden dag. Der skal derfor ikke i denne situation indkaldes til et nyt ekstraordinært konstituerende møde, og der skal ikke udsendes dagsorden eller ske offentliggørelse af dato og tid for mødet.

Se resumédata-basen 17.1.4.

Træffes der undervejs i afholdelsen af mødet beslutning om at opdele det konstituerende møde, bør man samtidig træffe beslutning om, på hvilket tidspunkt – inden den 15. december – næste del af det konstituerende møde afholdes.

Det påhviler endvidere den, der leder det konstituerende møde, at sikre sig, at alle medlemmerne af kommunalbestyrelsen er bekendt med tidspunktet og stedet for den nye del af det konstituerende møde. Dette vil bedst kunne ske i skriftlig form.

I det tilfælde, hvor et konstituerende møde undervejs i afholdelsen af mødet opdeles i flere møder, skal de konstitueringer, der er foretaget på den allerede afholdte del af det konstituerende møde, stå ved magt, og

de kan ikke omgøres. F.eks. kan et valg af borgmester eller viceborgmester, der er foretaget på den første del af det konstituerende møde, ikke omgøres på den næste del af det konstituerende møde.

Selvom det konstituerende møde kan suspenderes og opdeles i flere møder, vil nogle af valgene være så nært forbundne, at de ikke kan adskilles.

Valget af borgmester kan afholdes for sig. Tilsvarende gælder, at valget af viceborgmester kan afholdes for sig. Valgene af første og anden viceborgmester kan ikke adskilles fra hinanden som følge af forholdstalsmetoden, jf. § 6, stk. 5, og § 24, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Valget af økonomiudvalg kan ligeledes afholdes for sig. Valgene til de stående udvalg kan afholdes for sig, men valgene til de enkelte stående udvalg kan ikke adskilles fra hinanden som følge af omfordelings- og suppleringsreglen i § 27 i lov om kommunernes styrelse. Afbrydes valgene til de stående udvalg undervejs som følge af en beslutning om opdeling, bør valgene til samtlige stående udvalg genoptages på næste del af mødet. Valgene til de udvalg m.v., hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret, kan afholdes for hvert udvalg for sig, jf. herved § 25, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Se i det hele resumédatabase 25.1.7.

Se i øvrigt svaret på spørgsmål 22 om udsættelse af det konstituerende møde midt i afstemningen om valg af borgmester eller viceborgmester.

21. Hvordan besluttes det at suspendere (udsætte) det konstituerende møde?

Svar:

En beslutning om at suspendere det konstituerende møde træffes ved almindelig flertalsbeslutning på det konstituerende møde, jf. § 11, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Se resumédatabase 17.1.4.

I det tilfælde, hvor et konstituerende møde undervejs i afholdelsen af mødet opdeles i flere møder, skal de konstitueringer, der er foretaget på den allerede afholdte del af det konstituerende møde, stå ved magt, og de kan ikke omgøres. Se svaret på spørgsmål 20 om suspension af det konstituerende møde.

22. Kan det konstituerende møde suspenderes (udsættes) midt i afstemningen om valg af borgmester eller viceborgmester?

Svar:

Ja, der er ikke noget i vejen for at dele foretagelsen af valg til en bestemt post, f.eks. en borgmester, over i flere dele af et møde. Der er heller ikke noget i vejen for i det tilfælde, hvor der er flere afstemningsrunder til et og samme valg, at én afstemningsrunde holdes i første del af et møde, og en anden afstemningsrunde holdes i anden del af et møde.

Der kan godt bringes nye borgmesterkandidater i forslag efter 1. afstemningsrunde til borgmestervalg. Se om borgmestervalget svaret på spørgsmål 25 om borgmestervalget. Her vil det også – i hvert fald efter 1. afstemning – være muligt at udsætte afstemningen til et nyt møde med henblik på konsultationer.

Se resumédatabase 17.1.4.

Tilsvarende gælder, hvis kommunalbestyrelsen alene vælger én viceborgmester, da valget i så fald også sker ved flertalsvalg.

Vælger kommunalbestyrelsen både en første og anden viceborgmester, kan valgene ikke adskilles, da valgene sker ved forholdstalsvalg. Tilsvarende kan valgene af stående udvalg ikke adskilles. Se svaret på spørgsmål 20 om suspension af det konstituerende møde.

23. Kan man på forhånd planlægge, at det konstituerende møde opdeles på to møder?

Svar:

I det tilfælde, hvor det på forhånd inden indkaldelsen til et konstituerende møde står klart, at man ønsker et konstituerende møde afholdt på flere tidspunkter, vil der ikke være noget i vejen for at opdele det konstituerende møde. I så fald skal mødetidspunkterne for de forskellige dele af det konstituerende møde fremgå af indkaldelsen.

Det vil være det medlem, der skal indkalde til det konstituerende møde, der beslutter, om der skal indkaldes til et konstituerende møde på flere tidspunkter. Se svaret på spørgsmål 8 om, hvem der indkalder til det konstituerende møde.

De konstitueringer, der er foretaget på den første del af det konstituerende møde, skal stå ved magt og kan ikke omgøres. Valgene af første og anden viceborgmester og af stående udvalg kan ikke adskilles som følge af forholdstalsmetoden. Se svaret på spørgsmål 20 om suspension af det konstituerende møde og spørgsmål 22 om udsættelse af det konstituerende møde midt i afstemningen om valg af borgmester eller viceborgmester.

Se resumédatabase 25.1.7.

Valg- og afstemningsregler

Generelt

24. Stemmes der om én samlet konstituering på det konstituerende møde?

Svar:

Nej, kommunalbestyrelsens konstituering består af flere selvstændige valg. Der foretages således på det konstituerende møde først valg af formand, dernæst valg af næstformand/formænd, dernæst valg af medlemmer til økonomiudvalg og stående udvalg og endelig valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen efter andre bestemmelser skal være repræsenteret. Endvidere foretages på det konstituerende møde indstillinger af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, som kommunalbestyrelsen skal foretage i henhold til andre bestemmelser.

Se evt. også svar på spørgsmål 18 om, hvilke emner der behandles på det konstituerende møde.

Valg af borgmester sker ved flertalsvalg

25. Hvordan foregår valget af borgmesteren?

Svar:

Kommunalbestyrelsen vælger på det konstituerende møde sin formand (borgmester) blandt sine medlemmer ved flertalsvalg efter reglerne i § 24, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet (det længstsiddende medlem). Se svar på spørgsmål 8 om, hvem der indkalder til det konstituerende møde.

Valget af borgmesteren foregår efter § 24, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, hvoraf følger, at valget foretages ved flertalsvalg. Afstemningen(erne) foregår således:

1. afstemning: Det er den kandidat, der opnår stemmer fra et flertal af de *tilstedeværende medlemmer*, der er valgt. Opnås et sådant flertal ikke, foretages en ny afstemning.

2. afstemning: Den kandidat, der opnår stemmer fra et flertal af de *tilstedeværende medlemmer*, er valgt. Tilsvarende gælder, hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Der kan godt ved 2. afstemning foreslås kandidater, der ikke har været foreslået ved 1. afstemning. Hvis der ikke er en afgørelse efter 2. afstemning, foretages en ny afstemning.

3. afstemning: Der foretages et bundet valg mellem de to kandidater, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer. Er der ved 2. afstemning stemmelighed mellem de to kandidater, der har fået flest stemmer, foreta-

ges der ved 3. afstemning et bundet valg mellem disse kandidater. Hvis der ved 2. afstemning var stemmelig mellem tre eller flere kandidater, der har fået flest stemmer, eller mellem to eller flere kandidater, der har fået næstflest stemmer, afgøres det ved lodtrækning, hvilke to kandidater der skal stemmes på ved det bundne valg (3. afstemning). Den kandidat, der i 3. afstemningsrunde får et flertal af de *afgivne stemmer*, er valgt, jf. resumédatabasen 13.1.5. Hvis stemmerne står lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning. Se svar på spørgsmål 45-47 om lodtrækning.

Det er op til lederen af valget at bestemme, i hvilken rækkefølge der skal være mulighed for at stemme på kandidaterne.

26. Skal der ved valg af borgmester i 3. afstemningsrunde være et flertal af de tilstedeværende medlemmer (som ved 1. og 2. afstemningsrunde) eller et flertal af de afgivne stemmer for den valgte kandidat?

Svar:

Der skal alene være et flertal af de afgivne stemmer. Blanke stemmer tæller ikke med. Den kandidat, der i 3. afstemningsrunde får et flertal af de afgivne stemmer, er dermed valgt. Se resumédatabasen 13.1.5. Se også svar på spørgsmål 25 ovenfor om borgmestervalget.

27. Hvem skal lede valget af borgmesteren, hvis det længstsiddende medlem har forfald?

Svar:

Hvis det længstsiddende medlem har forfald, er det det næstlængstsiddende medlem, der i stedet leder valget af borgmesteren. Se den kommenterede styrelseslov side 134.

28. Bliver den kandidat, der har opnået flest personlige stemmer, borgmester?

Svar:

Nej. Kommunalbestyrelsen vælger på det konstituerende møde sin formand (borgmester) blandt sine medlemmer ved flertalsvalg. Se svar på spørgsmål 25 om borgmestervalget.

29. Er der regler om afstemningsrækkefølgen i tilfælde, hvor der er flere borgmesterkandidater?

Svar:

Ved valg af borgmester følges den fremgangsmåde, der er beskrevet i § 24, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Se svar på spørgsmål 25 om borgmestervalget. Det er op til lederen af valget at bestemme, i hvilken rækkefølge der skal være mulighed for at stemme på kandidaterne.

30. Kan valget af borgmesteren foretages ved skriftlig – ikke hemmelig – afstemning i tilfælde, hvor der er flere borgmesterkandidater?

Svar:

Valget af borgmester kan ikke foretages ved hemmelig afstemning, da såvel de enkelte medlemmer som offentligheden har en interesse i at kende det enkelte medlems stemmeafgivning, jf. resumédatabasen 87.1.4. Derudover er kommunalbestyrelsens møder som udgangspunkt offentlige, jf. § 10, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Valg foregår ved skriftlig afstemning, der ikke må være hemmelig, jf. § 10, stk. 4, i normalforretningsordenen. Afstemningen kan således foretages skriftligt, hvis det kan konstateres, hvordan det enkelte medlem har stemt. En fremgangsmåde med afstemning på fortrykte stemmesedler med de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmers navne vil opfylde dette krav. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke taget stilling til, om andre skriftlige og ikke-hemmelige fremgangsmåder er udelukket.

Valg til Økonomiudvalg og stående udvalg sker ved forholdstalsvalg

31. Hvordan foregår valget af medlemmerne af økonomiudvalget og de stående udvalg?

Svar:

Ifølge § 25 i lov om kommunernes styrelse vælger kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde medlemmerne af økonomiudvalget og de stående udvalg for hvert udvalg for sig. Valget til hvert udvalg for sig sker efter forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) efter reglerne i § 24, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Valget ledes af den nyvalgte borgmester.

Det påhviler den, der leder afstemningen, at bestemme rækkefølgen af valgene til de enkelte udvalg, medmindre kommunalbestyrelsen ved flertalsbeslutning bestemmer noget andet.

Se om valggrupper svar på spørgsmål 34-36. Se også spørgsmål 37-40 om omfordeling og supplerings af udvalgspladserne.

32. Hvordan medregnes borgmesterens plads i økonomiudvalget?

Svar:

Borgmesteren er født formand for økonomiudvalget, jf. § 18, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Ved valg af medlemmer til økonomiudvalget regnes borgmesterens plads i økonomiudvalget som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre, jf. § 25, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse.

Dette gælder også for valg til andre udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori en udvalgsformand er født medlem af udvalget.

33. Har en valggruppe ret til minimum én plads i ét udvalg?

Svar:

Nej, fordelingen sker efter forholdstalsvalg, medmindre der i kommunalbestyrelsen er enighed om en anden fordeling. Se også besvarelsen af spørgsmål 41-44 om fravigelse af forholdstalsvalgmetoden.

Valggrupper

34. Hvornår og hvordan skal valggrupperne anmeldes?

Svar:

En valggruppe er en sammenslutning af partier eller personer, der vælger at gå sammen i forbindelse med konstituering af kommunalbestyrelsen og udvalg for at få mere indflydelse på fordelingen af poster og beslutninger. Fordelen ved at indgå i valggrupper i forbindelse med konstitueringen er, at det kan styrke partiernes samlede politiske indflydelse og forbedre deres muligheder for at opnå poster i kommunalbestyrelsen.

Valggrupperne skal anmeldes forud for hvert valg. Det er dog et krav, at valgene til økonomiudvalg og stående udvalg skal foretages med samme valggrupper, jf. § 24, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

Anmeldelse skal ske for kommunalbestyrelsens formand, jf. § 24, stk. 3, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Det er hvert medlem, der skal anmelde for kommunalbestyrelsens formand, hvilken valggruppe medlemmet tilhører. Modtager formanden en anmeldelse fra et medlem om, at et givet antal medlemmer med navns nævnelse hører til en given valggruppe, vil formanden kunne meddele medlemmerne på mødet, at formanden har modtaget en anmeldelse om, at et givet antal medlemmer med navns nævnelse hører til en given valggruppe. Protesterer ingen herimod, er anmeldelsen bindende.

Har et medlem ikke forud for valget anmeldt, hvilken valggruppe medlemmet tilhører, må medlemmet betragtes som hørende til sin egen valggruppe.

Valggrupper skal således ikke anmeldes forud for mødet. Man kan dermed ændre valggruppe helt frem til valgene på det konstituerende møde. En valggruppe til valgene til økonomiudvalg og stående udvalg kan dermed ændres helt frem til valgene til økonomiudvalg og stående udvalg, men kan ikke ændres undervejs under disse valg. Se resumédatabase 81.1.5.

Der kan ikke med retligt bindende virkning indgås aftaler om bestemte grupperinger ved fremtidige valg eller om afkald på at medvirke ved bestemte fremtidige valg, jf. den kommenterede styrelseslov side 493.

35. Er det de samme valggrupper, der gælder ved alle valg?

Svar:

Nej, en gruppeinddeling vedrørende ét valg udelukker ikke andre gruppeinddelinger ved andre valg. Der kan således f.eks. anmeldes forskellige valggrupper ved henholdsvis valget af to viceborgmestre og valget af medlemmer til økonomiudvalget og de stående udvalg.

Det er dog et krav, at valgene til økonomiudvalg og stående udvalg skal foretages med samme valggrupper, jf. § 24, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

36. Hvordan afgøres uenigheder i en valggruppe ved konstitueringen?

Svar:

Hvis der er uenigheder internt i en valggruppe, afgøres disse ved flertalsvalg, jf. resumédatabase 82.1.22. Det er således ikke en forudsætning for valg af medlemmer, at der er enighed internt i valggruppen.

Det bemærkes, at valggrupperne først er bindende, når de er anmeldt forud for det pågældende valg, hvorfor der formentlig typisk vil være enighed internt i valggrupperne. Valggrupper skal alene anmeldes forud for hvert valg og ikke forud for mødet. En valggruppe til valgene til økonomiudvalg og stående udvalg kan dermed ændres helt frem til valgene til økonomiudvalg og stående udvalg, men kan ikke ændres undervejs under disse valg. Se resumédatabase 81.1.5.

Omfordeling og supplering af udvalgspladser i stående udvalg (§ 27)

37. Hvornår finder lov om kommunernes styrelse § 27 om omfordeling af udvalgspladser anvendelse?

Svar:

Ifølge § 25 i lov om kommunernes styrelse skal valg af medlemmer af de stående udvalg foretages ved et forholdstalsvalg for hvert stående udvalg for sig.

Det følger af § 27, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, at hvis en gruppe ikke ved forholdstalsvalg har fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under ét af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange.

Bestemmelsen omfatter alene stående udvalg og ikke andre udvalg, heller ikke økonomiudvalget.

Omfordeling af udvalgspladser i stående udvalg efter § 27 i lov om kommunernes styrelse er ikke obligatorisk, men foretages kun, såfremt den forfordelte (underrepræsenterede) gruppe fremsætter krav herom, jf. den kommenterede styrelseslov side 507.

Det påhviler kommunalbestyrelsens formand efter valget efter § 25 i lov om kommunernes styrelse af medlemmer af de stående udvalg at spørge, om der er krav fra en valggruppe om afstemning efter § 27 i lov om kommunernes styrelse. Formanden vil på en valggruppes begæring kunne give en valggruppe kort tid til at overveje spørgsmålet. Er en gruppe i tvivl om, hvorvidt gruppen skal fremsætte krav herom, vil forvaltningen kunne give rådgivning herom.

38. Hvornår skal der fremsættes krav om omfordeling af udvalgspladser i stående udvalg efter lov om kommunernes styrelse § 27?

Svar:

Det antages, at retten til at få omfordelt udvalgspladser efter § 27 i lov om kommunernes styrelse skal gøres gældende på det konstituerende møde, jf. resumé databasen 72.1.2.

39. Kan den gruppe, som får tildelt pladser efter lov om kommunernes styrelse § 27, selv vælge, i hvilke stående udvalg gruppen vil have plads?

Svar:

Nej. Det er den afgivende gruppe, der anviser den/de plads(er), den skal afgive. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan dog kræve, at der ikke anvises den mere end én plads i hvert udvalg, jf. § 27, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan derimod ikke kræve, at de yderligere pladser anvises i udvalg, hvor gruppen ikke allerede er medlem, jf. den kommenterede styrelseslov side 507.

Hvis der er uoverensstemmelse mellem grupper, der skal afgive pladser, afgøres spørgsmålet af kommunalbestyrelsen, jf. § 27, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis flere grupper gerne vil afgive pladser i det samme udvalg, og dette ikke kan lade sig gøre, fordi den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, har krævet, at der ikke anvises gruppen mere end én plads i hvert udvalg, jf. § 27, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

40. Hvornår er der mulighed for, at en gruppe kan få en overtallig plads i et stående udvalg (suppleringsreglen)?

Det følger af § 27, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse, at såfremt en gruppe som følge af omfordelingsreglen i § 27, stk. 1 og 2, i lov om kommunernes styrelse mister flertallet i et stående udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertallet i det pågældende stående udvalg.

Der skal ikke foretages ændring i styrelsesvedtægten, selv om medlemstallet i et stående udvalg forøges som følge af reglens anvendelse.

Der er ikke grundlag for at kræve, at en gruppe skal afgive udvalgspladser på en sådan måde, at anvendelse af suppleringsreglen begrænses mest muligt. Det vil således ikke være ulovligt, at en gruppe, der skal afgive flere pladser, afgiver disse fra samme udvalg med den konsekvens, at der må udpeges et større antal overskydende medlemmer, uanset om dette kunne være undgået ved afgivelse af pladser fra andre udvalg.

Suppleringsreglen kan medføre, at et udvalgs medlemstal lovligt kommer til at overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemmer, jf. resumé databasen 82.1.9.

Se den kommenterede styrelseslov side 308.

Fravigelse af forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode)

41. Kan man fravige forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode)?

Svar:

Ja, forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) kan fraviges, hvis der i kommunalbestyrelsen er enighed om en anden valgmetode. Kommunalbestyrelsen kan også i enighed fravige forholdstalsvalgmetoden således, at visse medlemmer udpeges i enighed og resten ved forholdstalsvalg. Kommunalbestyrelsen kan også vælge f.eks. at fravige forholdstalsvalgmetoden alene for økonomiudvalget, men ikke for de stående udvalg, og omvendt.

Enighed i kommunalbestyrelsen betyder, at hvis blot et enkelt medlem ikke ønsker at fravige forholdstalsvalgmetoden, så kan denne ikke fraviges. Protest imod fravigelse af forholdstalsvalgmetoden skal fremsættes forud for valgets afholdelse, jf. resumédatabase 81.1.5.

Når forholdstalsvalgmetoden er fraveget, skal der samtidig træffes bestemmelse om, hvilken gruppe der ved ledighed, dvs. i tilfælde af, at det medlem, som i enighed har fået tildelt pladsen, udtræder af udvalget, skal besætte den eller de pladser, der er besat i enighed. Dette følger af § 13, stk. 5, jf. stk. 6, i normalforretningsordenen for kommuner.

42. *Indebærer kravet om enighed om fravigelse af forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode), at denne ikke vil kunne fraviges ved flertalsbeslutning?*

Svar:

Ja, kravet om enighed betyder, at hvis blot et enkelt medlem af kommunalbestyrelsen kræver det, så skal lovens valgmetode følges.

43. *Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at fravige forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) ved fordeling af udvalgspladser, gælder der så nogen krav til den fordelingsmetode, der anvendes i stedet for?*

Svar:

Der gælder ingen krav til den valgmetode, som en enig kommunalbestyrelse vælger at anvende som alternativ til lovens valgmetode.

44. *Kan kommunalbestyrelsen beslutte, at alle partier skal være repræsenteret i økonomiudvalget?*

Svar:

Medlemmerne af økonomiudvalget vælges ved forholdstalsvalg, men der er ikke noget til hinder for, at en enig kommunalbestyrelse i forbindelse med konstitueringen af økonomiudvalget aftaler, at alle kandidatlistes, der er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, skal være repræsenteret i økonomiudvalget. Kravene om, at udvalgets medlemstal skal være ulige og ikke må overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal, jf. § 17, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, og om, at borgmesteren er formand for økonomiudvalget, jf. § 18, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, skal dog være opfyldt. Kommunalbestyrelsens valg af medlemmer er også ved denne aftalte udpegningsmåde bindende for funktionsperioden.

Når forholdstalsvalgmetoden er fraveget, skal der samtidig træffes bestemmelse om, hvilken gruppe der ved ledighed, dvs. i tilfælde af, at det medlem, som i enighed har fået tildelt pladsen, udtræder af udvalget, skal besætte den eller de pladser, der er besat i enighed. Dette følger af § 13, stk. 5, jf. stk. 6, i normalforretningsordenen for kommuner.

Lodtrækning

45. *Hvornår anvendes lodtrækning?*

Svar:

Ved flertalsvalg anvendes lodtrækning i følgende tilfælde:

1. Hvis der efter 2. afstemningsrunde ikke er en afgørelse af, hvem der er valgt, og der er stemmelighed mellem de tre eller flere kandidater, der har fået flest stemmer, eller mellem de to eller flere kandidater, som har fået næstflest stemmer, afgøres det ved lodtrækning, hvilke af kandidaterne der kan stemmes på ved det bundne valg i 3. afstemningsrunde (§ 24, stk. 1, 4. pkt.).
2. Hvis stemmerne står lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning (§ 24, stk. 1, 5. pkt.).

Ved forholdstalsvalg anvendes lodtrækning i følgende tilfælde:

1. Rækkefølgen, hvorefter de enkelte valggrupper kan vælge deres repræsentanter, afgøres ved lodtrækning, hvis to eller flere kvotienter er lige store (§ 24, stk. 3, 5. pkt.).

Lodtrækning anvendes endvidere ved spørgsmålet om, hvem der skal indkalde til det konstituerende møde, hvis to medlemmer i den nyvalgte kommunalbestyrelse har siddet lige længe og har samme fødselsdag, se svaret på spørgsmål 8 om, hvem der indkalder til det konstituerende møde.

Lodtrækning anvendes ikke i andre tilfælde.

46. Hvilke regler gælder for lodtrækning?

Svar:

Lov om kommunernes styrelse indeholder ikke regler om, hvordan en evt. lodtrækning skal foregå. Det påhviler den, der leder afstemningen, at bestemme formen for lodtrækningen, medmindre kommunalbestyrelsen ved flertalsbeslutning bestemmer noget andet.

Et medlem af kommunalbestyrelsen kan gøre indsigelse mod formen for lodtrækningen, men kun før den foretages og ikke efter. Ved en indsigelse tager kommunalbestyrelsen ved flertalsbeslutning stilling til denne. Se den kommenterede styrelseslov side 490.

47. Hvis der er to eller flere valggrupper, der efter forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) er berettigede til den sidste plads i flere stående udvalg, fordi deres kvotienter er lige store, hvordan afgøres det så, hvem der får pladserne?

Svar:

Hvis to eller flere kvotienter er lige store efter anvendelse af forholdstalsvalgmetoden, afgøres det ved lodtrækning, hvem der skal have pladsen i udvalget, jf. § 24, stk. 3, 4. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Se om lodtrækning svaret på spørgsmål 45 og 46.

Når der skal udpeges medlemmer til de stående udvalg, skal der foretages et valg for hvert udvalg. Hvis der således er to eller flere valggrupper, der er berettigede til den sidste plads i et eller flere udvalg, skal der foretages en lodtrækning for hvert udvalg og ikke én samlet lodtrækning for alle valggrupperne.

I tilfælde, hvor tre valggruppers kvotienter er lige store, trækkes der således lod blandt de tre valggrupper om den første ledige plads. Derefter trækkes lod blandt de to valggrupper, der ikke vandt den første plads, om den næste plads, jf. den kommenterede styrelseslov side 494. Rækkefølgen af lodtrækningen afgøres af den, der leder afstemningen, medmindre kommunalbestyrelsen ved flertalsbeslutning bestemmer noget andet, jf. svaret på spørgsmål 46 om, hvilke regler der gælder for lodtrækning.

Valg til andre udvalg, råd og nævn m.v. hvori kommunalbestyrelsen efter andre bestemmelser skal være repræsenteret

48. Hvordan foretages valg til andre udvalg, råd og nævn m.v. hvori kommunalbestyrelsen efter andre bestemmelser skal være repræsenteret?

Svar:

Valg af ét medlem til et enkelt udvalg, råd, nævn eller lignende foretages ved flertalsvalg efter § 24, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, jf. herom svar på spørgsmål 25 om borgmestervalget. Også valget af stedfortræder skal ske ved et særskilt flertalsvalg.

Valg af flere medlemmer til et enkelt udvalg, råd, nævn eller lignende foretages ved forholdstalsvalg efter § 24, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Se også svar på spørgsmål 31 om valg af medlemmerne af økonomiudvalget og stående udvalg. Der kan anmeldes forskellige valggrupper ved de forskellige valg. Det er imidlertid de samme valggrupper, der udpeger medlemmer og suppleanter, jf. svaret på spørgsmål 50.

Det påhviler den, der leder afstemningen, at bestemme rækkefølgen af valgene til de enkelte udvalg, medmindre kommunalbestyrelsen ved flertalsbeslutning bestemmer noget andet.

49. Kan kommunalbestyrelsen beslutte, at valg af flere medlemmer til et enkelt udvalg, råd, nævn eller lignende ikke skal foretages efter forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode)?

Svar:

Ved valg af flere medlemmer til udvalg, råd, nævn og lignende kan forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) fraviges ved enighed i kommunalbestyrelsen. Se også svar på spørgsmål 41-44 om fravigelse af forholdstalsvalgmetoden. Fravigelsen kan også ske delvis, således at nogle medlemmer ved samme valg udpeges i enighed og andre ved forholdstalsvalg.

Når forholdstalsvalgmetoden er fraveget, skal der samtidig træffes bestemmelse om, hvilken gruppe der ved ledighed skal besætte den eller de pladser, der er besat i enighed. Dette følger af § 13, stk. 5, i normalforretningsordenen for kommuner.

50. Hvordan skal et valg gennemføres, når der skal vælges 2 medlemmer og 2 suppleanter for disse?

Svar:

Valg af to eller flere medlemmer til udvalg m.v. sker ved forholdstalsvalg.

Valg af medlemmer og disses suppleanter er to forskellige valg. Dvs. valget af medlemmer er et valg, og valget af suppleanter er et andet valg. Det er imidlertid de samme valggrupper, der udpeger medlemmer og suppleanter. Der kan ikke ændres valggruppe fra valget af medlemmer til valget af suppleanter. Dette sikrer, at såvel medlem som suppleant repræsenterer samme valggruppe.

51. Hvordan foretager kommunalbestyrelsen indstillinger til andre udvalg, råd og nævn m.v., hvortil kommunalbestyrelsen efter andre bestemmelser skal indstille medlemmer?

Svar:

Indstillinger foretages ved en almindelig flertalsbeslutning, jf. § 11, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Der foretages én indstilling, uanset om kommunalbestyrelsen skal indstille en eller flere personer til det pågældende udvalg, råd og nævn m.v. Dette gælder i alle tilfælde, hvor en indstilling ikke er bindende for den udpegende myndighed. Er indstillingen rent undtagelsesvis bindende for den udpegende myndighed, er der reelt tale om, at kommunalbestyrelsen vælger medlemmet eller medlemmerne, og i så fald skal valgreglerne følges.

Valgene gælder for kommunalbestyrelsens funktionsperiode

52. Kan kommunalbestyrelsen i valgperioden afsætte en borgmester, hvis vedkommende ikke længere har flertal?

Svar:

Kommunalbestyrelsens valg af borgmester på det konstituerende møde har gyldighed for kommunalbestyrelsens funktionsperiode (dvs. 1. januar 2026 til 31. december 2029).

Borgmesterens funktionsperiode kan kun afkortes ved, at borgmesteren ansøger om og af kommunalbestyrelsens flertal bevilges fritagelse for sit hverv efter reglerne i § 7 i lov om kommunernes styrelse, eller ved, at borgmesteren afsættes eller suspenderes efter de helt særlige regler herom i §§ 66 a-66 c i lov om kommunernes styrelse (ved særlig grov pligtforsømmelse, der begås forsætligt eller groft uagtsomt, ved tiltale for strafbart forhold med en strafferamme på mindst 4 års fængsel, hvor Valgnævnet træffer afgørelse om suspension, eller hvis 9/10 af samtlige kommunalbestyrelsens medlemmer vedtager, at en borgmester, der i

eller uden for sit hverv ikke har vist sig værdig til den agtelse og tillid, som hvervet kræver, af denne grund ikke nyder kommunalbestyrelsens tillid og skal afsættes).

Se også svar på spørgsmål 3 om delt borgmesterperiode.